

SELÇUKLU ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

SELÇUK

YIL : I

ÖZEL SAYI : I

KASIM - 1985

ATATÜRK ve GENÇLİK ÖZEL SAYISI

ATATÜRK'ÜN MİLLÎ KÜLTÜR GÖRÜŞÜ ve GÜNÜMÜZ MİLLÎ EĞİTİMİNE MESAJLARI

Orhan AYDIN (*)

Atatürk'ün, Türk Milleti'nin ebedi bekasını isteyen milli kültür ve milli eğitim görüşlerinin bilinmesinde, günümüz açısından büyük faydalar vardır.

İlk elde kültürün tarifini yapmak, Atatürk'ü daha kolay anlamamızda bize yardımcı olacaktır.

Kültür; «bir millete şahsiyet veren, diğer milletlerle arasındaki farkı tesbite yarayan, tarihi seyri içinde teşekkül etmiş, o millete ait maddî ve manevî varlık ve değerlerinin âhenkli bir bütündür.» Bu maddî ve manevî değerler; milli ve dinî inançlar, milli idealler, milli tarih ve milli tarih şuuru, üzerine titrenen en tabii şekli ile geliştirilip zenginleştirilerek nesilden nesile devredilmesi gereken ve en canlı bir milli değeri teşkil eden dil, edebiyat, sanat, örf ve adetler, teşkilatçılık, hakimiyet ve adalet duygusudur.

Atatürk, bu tarifi ışığında milli kültür idealini, şu veciz sözlerle dile getirmiştir :

«Türk Milleti'nin idaresinde ve korunmasında milli birlik, milli duygu, milli kültür en yüksekte göz diktiğimiz idealdir. Faziletli, kudretli bir nesil yetiştirmek, ana politikamızın açık arzusudur.» «Kültür derken, milli karakterimize uygun bir kültür kastediyoruz. Çünkü, dehâmızın tam gelişmesi, ancak böyle bir kültürle temin olunabilir. Kültür, fikri zeminle mütenasiptir. O zemin, milletin karakteridir.»

Bu sözler, son Türk Devleti'nin kurucusu tarafından ilerisi görülerek, büyük bir şuurla ve sorumluluk duygusuyla söylenmiş bulunmaktadır. Bu düşünce, 1973 yılında kabul edilen, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda «millî ahlâk ve milli kültürün bozulup

(*) Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi Fakülte Sekreteri.

yozlaşmadan kendimize has şekli ile cihanşumul kültür içinde korunup geliştirilmesine önem verilir.» şeklinde, ifadesini bulmuştur.

Atatürk, bilgi, duygu ve kültür bütünlüğü ışığında Türk Milleti'ne daima bir milli ülkü göstermiştir. Bu hedef, Onuncu Yıl Nutkunda ve diğer konuşmalarında da ifade edildiği gibi; Türklüğün unutulmuş medeni vasfı ve büyük medeni kabiliyetinin bundan sonraki inkişafı ile âtinin yüksek medeniyet ufkunda yeni bir güneş gibi doğmasıdır. Bu hedef, Türk Milleti'nin ebedi bekâsıdır. Türk Milletinin milli hedeflerine ve milli kültürüne sıkı sıkıya bağlı kalarak muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkarılması ülküsüdür.

Ana hatlarını çizmeye çalıştığımız hedeflere ulaşmak için Atatürk kendi döneminde milli kültür ve Türk'e has değerlerin toplumuza kazandırılması için bazı müesseseleri kendi eliyle kurmuştur.

Bilhassa tarih derslerinin milli şuuru yükselteceğine inanır ve Türk âleminin tarihinin bütün olarak, medeniyet unsurlarına daha çok önem verilerek incelenmesini isterdi. O, Türk büyüklerinden Alparslanlar, Fatihler ve Yavuzların hayranıydı.

«Millet olmanın çok belirgin niteliklerinden birisi dildir. Türk milletindenim diyen insanlar, her şeyden önce ve mutlaka Türkçe konuşmalıdır.» görüşünden hareket eden Atatürk, «milli duygu ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir» diyerek, dilimizin emin ve millî ellerde bulunmasını istemiştir. 12 Eylül Bayrak Harekâtından sonra Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, O'nun bu mesajına uygun olarak kurulmuş bulunmaktadır.

Gençliği memleket ile alâkalı olarak yetiştirmede asıl görev Türk Millî Eğitimi'ne düşmektedir. Çünkü, bir ülkenin moral gücünü ve tesbit edilen milli hedefe varmada insan unsurunu yetiştirecek olan, yurt sevgisiyle gönülleri dolduracak milli eğitim camiasıdır. Bu konuda Kemâl Atatürk, şunları söylemektedir :

«Eğitimidir ki, bir milleti hür, bağımsız, şanlı, yüksek bir toplum halinde yaşatır veya bir milleti kölelik ve yoksulluğa terk eder.» «En mühim ve feyizli vazifelerimiz milli eğitim işleridir. Millî eğitimde mutlaka muzaffer olmak lâzımdır.»

Bu itibarla, Yükseköğretim Kurulu'nun kuruluş espirisini ortaya koyan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu 4 ve 5 nci maddelerinde belirlenen amacından bahsetmek yerinde olacaktır. Bu amaç;

«Atatürk inkılabları ve ilkeleri doğrultusunda Atatürk milliyet-

çiliğine bağlı, Türk milletinin milli, ahlâki, insanî, manevî ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan, toplum yararını kişisel çıkarının üstünde tutan, aile, ülke ve millet sevgisi ile dolu, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren, hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, beden, zihin, ruh, ahlâk ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş, yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek bir mesleğin bilgi, beceri ve davranışına sahip vatan-daşlar olarak yetiştirmek, Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olarak refah ve mutluluğunu arttırmak amacıyla... çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline gelmesini sağlamak» şeklinde kanunda yerini almıştır. Yüksek öğretimde bu amaçlar sağlanmakla, Atatürk'ün idealinde yaşattığı ve milli kültür adını verdiğimiz «ortak inanç sistemi» milletimize kazandırılmış olacaktır.

Millî Eğitimde kazanılacak başarı, toplumun fertleri arasındaki bağların kuvvetlenmesine, başka milletlerin çağımızın silahı olarak uyguladıkları kültürel yayılmalarının önlenmesine, kültür ve ülkü birliğinin sağlanmasına, dil, din, soy, vatan, tabiyet, tarih ve menfaat müştereklerinin bütünlük arz ederek herkesin gururla «Türküm» demesine zemin hazırlayacaktır. 1071 yılına kadar Medeniyetler mezarlığı diyebileceğimiz Anadolu'da Türklüğün devleti ebed-müddet ülküsü, Millî Kültürümüzle sağlanacaktır. Bu bakımdan Ulu Önder, silahlı kuvvetlere; «Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!» emrine uygun olarak milli kültür ve milli eğitim ordusuna da «İlk hedefimiz, Türklük şuuruyla yoğrulmuş nesillerle, Türk kültüründen hız ve ilham alarak milletimizi teknik ve ahlâkta daima yükseğe çıkarmak» emrini vermiştir.

Bu gayrette ümitsiz değiliz. Atatürk nasıl ki, çok ve büyük işleri az zamanda başarmıyorsa biz de, damarlarımızdaki asil kandan aldığımız güçle bu hedefe ulaşacağız.